

Zadania domowe z fizyki statystycznej (IV rok)
do wykładu prof. B. Cichockiego.

Seria 2

Zadanie 1. Pokazać, że jeśli przemiana adiabatyczna układu jest opisywana równaniem

$$pV^\kappa = \text{const} ,$$

to jego energia wewnętrzna dana jest wzorem

$$U = \frac{pV}{\kappa - 1} + N f \left(\frac{pV^\kappa}{N^\kappa} \right) ,$$

w którym $f(\cdot)$ jest pewną funkcją.

Wskazówka: Pokazać, że $U - pV/(\kappa - 1)$ jest wielkością stałą na każdej adiabatcie.

Zadanie 2. Znaleźć sprawność cyklu Otto. Ciałem roboczym w tym cyklu jest gaz doskonały o stałej pojemności cieplnej C_V . Na diagramie w zmiennych (V, p) cykl Otto składa się z dwu izochor (jedna dla $V = V_A$, druga dla $V = V_B > V_A$) połączonych dwiema adiabatami: górną zaczynającą się w punkcie (V_A, p_A) i dolną zaczynającą się w punkcie (V_B, p_B) (gdzie $p_B < p_A$).

Zadanie 3. Znaleźć sprawność cyklu Diesla, w którym ciałem roboczym jest gaz doskonały o stałej pojemności cieplnej C_V . Na diagramie w zmiennych (V, p) cykl Diesla składa się z izobary biegnącej przy $p = p_A$ od V_A do V_B ($V_B > V_A$), dwu adiabat zaczynających się w końcowych punktach tej izobary (o współrzędnych (V_A, p_A) i (V_B, p_A)) i biegnących w dół do objętości V_C . Wykres cyklu domyka izochora $V = V_C$ łącząca końce adiabat.

Zadanie 4. Na ćwiczeniach pokazaliśmy, że w przemianach (reakcjach chemicznych) przeprowadzanych przy stałej objętości układu lub przy stałym ciśnieniu zewnętrznym (które w na początku i na końcu procesu jest równe ciśnieniu wewnątrz układu) ciepło wydzielone w przemianie (zwane także efektem cieplnym reakcji) nie zależy od sposobu jej przeprowadzenia i jest równe różnicy energii wewnętrznych (w przemianie izochorycznej) lub entalpii (w przemianie izobarycznej) w stanie końcowym i początkowym. Udowodnić prawa Kirchoffa mówiące, że gdy przemiana (reakcja chemiczna) zachodzi izochorycznie

$$\frac{dQ_V}{dT} = C_{V_2} - C_{V_1} ,$$

a gdy zachodzi izobarycznie, to

$$\frac{dQ_p}{dT} = C_{p_2} - C_{p_1} .$$

$Q_V(T)$ jest tu ciepłem reakcji w temperaturze T przy stałej objętości, a $Q_p(T)$ ciepłem reakcji w temperaturze T przy stałym ciśnieniu. C_{V_i} oraz C_{p_i} są odpowiednio pojemnościami

cieplnymi przy stałej objętości i stałym ciśnieniu. Indeks 1 oznacza stan początkowy, a 2 stan końcowy.

Zadanie 5. Wykazać, że jeśli w procesie cyklicznym układ znajduje się stale w kontakcie z termostatem o temperaturze T , to praca wykonana przez ten układ spełnia nierówność

$$\oint \bar{W}_{\text{el}} \leq 0 .$$

Każde z zadań proszę rozwiązać na osobnej kartce. Jedno z nich będzie zbierane na wykładzie we czwartek 21 X.

Uwaga: Rozwiązania zadań *muszą* być opatrzone komentarzami wyjaśniającymi tok rozumowania! Za same wzorki punkty przyznawane nie będą